

Kuulemisessa luvattu kirjallinen täydennyslausunto koskien kyberturvallisuutta**Täydennyslausunto liittyen lausuntoon:****Liikenne- ja viestintäviraston lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025**

Liikenne- ja viestintävirasto oli kuultavana vuoden 2025 talousarvioesityksestä 1.10.2024 liikenne- ja viestintävaliokunnassa. Kuulemisessa nousi esiin huolia erityisesti kyberturvallisuuden osalta, jos säästötoimet kohdistuvat kyseisten viranomaisten tehtäviin. Valiokunnan jäsenet tiedustelivat, onko kansallinen kyberturvallisuus vaarassa säästöjen vuoksi, heikkeneekö Suomen kyberturvallisuuden taso ja onko kyberturvallisuuden ympärivuorokautinen päivystys uhattuna. Liikenne- ja viestintävirasto lupasi toimittaa vastauksensa kirjallisesti. Liikenne- ja viestintävirasto lausuu kysymyksistä seuraavasti:

Liikenne- ja viestintävirasto tiedostaa vallitsevan taloustilanteen ja pyrkii osaltaan tehostamaan toimintaansa vastaamaan annettuja säästötavoitteita. Virasto korostaa, että se vastaa kyberturvallisuuden lisäksi ilmailun, merenkulun, raideliikenteen ja tieliikenteen turvallisuudesta. Merkittävä osa näistä tehtävistä rahoitetaan budjettirahoituksella, jonka suuruus virastossa on ollut n. 100 miljoonaa euroa ja josta tuottavuusohjelma leikkaa n. 14 miljoonaa euroa, eli 14 %. Lisäksi Huoltovarmuuskeskus leikkaa virastolle osoitettua huoltovarmuuskriittisille yrityksille tarjottavien tietoturvalpalveluiden rahoitusta myöhemmin tarkentuvalla määrällä. Samaan aikaan viraston lakisääteisten tehtävien määrä on kasvanut voimakkaasti viimeisten vuosien aikana erityisesti digitalisaatiota, datataloutta ja kyberturvallisuutta koskevilla sektoreilla ilman, että tehtävien hoitamiseen on voitu osoittaa riittävää resursointia.

Virasto priorisoi tuottavuusohjelman toimeenpanossa toimenpiteitä, joilla on mahdollisimman pieni vaikutus kyber- ja liikenneturvallisuuteen. Säästötavoitteen suuruudesta johtuen tehostamista joudutaan kuitenkin väistämättä kohdistamaan myös viraston turvallisuuteen liittyviin tehtäväkokonaisuuksiin. Tehostamistoimenpiteiden yhteydessä joudutaan tarkastelemaan myös kyberturvallisuuden viranomaistehtäviä.

Liikenne- ja viestintävirasto tiedostaa kyberturvallisuuden yhteiskunnallisen merkityksen. Tästä johtuen virasto pitää toimenpiteiden suunnittelun lähtökohtana sitä, että yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisimmistä viranomaistoiminnot turvataan. Tämä vaikuttaa säästötoimenpiteiden kohdentamiseen viraston sisällä siten, että yhteiskunnan kannalta kriittisten palveluiden jatkuvuus pyritään kaikissa tilanteissa varmistamaan.

Kyberturvallisuuden merkitys digitalisoituvassa yhteiskunnassa kasvaa koko ajan. Kasvu heijastuu suoraan myös viraston työmäärään. Virasto ei edes tällä hetkellä pysty palvelemaan kaikkia yhteiskunnan sektoreita ja kansalaisia sidosryhmien toivomalla tasolla, vaan virasto joutuu jatkuvasti priorisoimaan kyberturvallisuuteen liittyvää toimintaansa. Tuottavuusohjelma ja huoltovarmuuskeskuksen laskeva rahoitus korostavat toiminnan priorisoinnin tarvetta entisestään. Konkreettisesti vaikutus näkyy tietoturvaloukkauksen kohteeksi joutuneille yrityksille siten, että yhteiskunnan kannalta vähemmän kriittisten tapausten vaste- ja tukiajat kasvavat nykyisestä jopa merkittävästi. Lisäksi esimerkiksi kyberturvallisuuskeskuksen ympärivuorokautisen toimintakyvyn toteutustapaa joudutaan uudelleenarvioimaan, tilannekuvatuotannon laajuutta voidaan joutua supistamaan ja valvontatoimintaa painottamaan ennaltaehkäisen toiminnan sijasta jälkivalvontaa.

Nykyisten tehtävien lisäksi virastolle osoitetaan uusia kyberturvallisuutta koskevia tehtäviä ja uusia valvottavia toimialoja esimerkiksi loppuvuodesta voimaan tulevalla kyberturvallisuuslailla. Ilman riittävää resursointia sääntelyn edellyttämät valvontatehtävät perustuvat tapauksia ennalta estävän valvonnan ja ohjeistuksen sijaan lähinnä reaktiiviseksi jo sattuneiden tapausten jälkiselvittelyyn. Kyberturvallisuutta koskeviin lakisääteisiin uusiin tehtäviin (NIS2 eli kyberturvallisuudirektiivi) ja teknisiin havainnointijärjestelmiin (Havaro ja Hyöky) ollaan osoittamassa talousarvioesityksen perusteella uutta rahoitusta yhteensä 2,66 miljoonaa euroa. Osoitettu lisärahoitus ei kuitenkaan korjaa kyberturvallisuustehtävien perusrahoitustasossa olevia haasteita, vaan se mahdollistaa ainoastaan nimettyjen tehtäväkokonaisuuksien hoitamisen vähimmäistasolla.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää välttämättömänä, että toimintaympäristön muutoksesta, uusista tehtäväkokonaisuuksista sekä kasvavasta sääntelystä johtuvat kyberturvallisuustehtävien riittävä rahoitustaso turvataan.

Liikenne- ja viestintävirasto tuo esille, että sen toiminta tukee koko yhteiskunnan tehokkaampaa suojautumista kyberuhilta, -häiriöiltä ja -hyökkäyksiltä. Merkittävien taloudellisten vaikutusten ohella toiminnalla on vaikutus myös inhimillisten kärsimysten rajaamiseen ja estämiseen, kun puhutaan esimerkiksi laajoista tietomurroista tai kiristyshaittaohjelmakampanjoista. Virasto toteaa lopuksi, että kansallista kyberturvallisuutta ei ylläpidetä ja kehitetä pelkästään viranomais toiminnan turvin. Yksityisellä sektorilla on keskeinen merkitys kansallisen kyberturvallisuuden saralla, koska yksittäiset palveluntarjoajat ja yritykset toimivat useimmissa tapauksissa ensivasteena kyberturvallisuutta koskevissa loukkauksissa.